

5.predavanje iz SCENSKE UMETNOSTI

Za prvu godinu vaspitačkog smera i

Treću godinu zredne nastave

PREDLOG SADRŽAJA I ORGANIZACIJE DRAMSKOG RADA U ŠKOLI

Dramska grupa, koja pod rukovođenjem učitelja ili nastavnika, radi na pripremi i izvođenju priredbi, trebalo bi da pređe na kontinuirani sistematski rad koji bi se obavljao od početka pa do kraja školske godine .Ona bi imala svoj program: rad na oslobađanju u prostoru i pokretu, bogaćenju i kultivisanju govora, razvijanje mašte i fleksibilnosti, i to kroz vežbe za koncentraciju i pažnju, govorne vežbe, monologe, dijalog i maledramske igre. Prolazeći kroz ove sadržaje rada članovi dramske grupe bi se osposobili , između ostalog, i za obavljanje scenskih zadataka (recitovanja, vođenje programa, gluma – učešće u većim ili manjim vidovima scenskih prezentacija).Rad , uslovno rečeno, u studiju bi se održavao najmanje jednom nedeljno i to sa dva spojena časa.Najpodesniji broj članova bi bio do 15 jer bi tako u toku jednog sastanka svi prisutni mogli da prođu kroz program aktivnosti .Nastavnik – dramski pedagog bi u bliskoj komunikaciji sa članovima studija postao njihov stariji drug, koji bi ih u vidu „vođe“ podsticao prvo na opuštanje, otvaranje i spontanost, a zatim ih raznim kreativnim podsticajima uvodio u stvaralačko mišljenje kao i u iskazivanje njihovog spontanog stvaralaštva i to kroz mišljenje zanimljive igre.

Prvi zadatak u dečijem dramskom studiju je postizanje spontanosti.To se čini putem jednostavnih, detetu poznatih igara, akasnije igrama sa složenijim sadržajima i sa određenim zadacima, koje će dete, vođeno radošću i znatiželjom, uvesti ustvaralačke rezultate. Razumljivo je da put od obične do stvaralačke igre veoma postupan i da zahteva savlađivanje više složenijih veština, do kojih će se stizati opet preko zanimljivih igara.

Sistem rada u studiju različit je od rada u tradicionalnoj školi , iako je potrebno da se i u studiju ustalila izvesna disciplina, neophodno je stvoriti prijatnu i stvaralačku atmosferu u kojoj svaki član može da dođe do izražaja sa svojim mišljenjima i stavovima. Upravo je i dužnost roditelja – pedagoga da svakog pojedinca podstiče na učestvovanju u radu. Kritički osvrti posmatrača, posle izvedenih vežbi, predstavljaju bitan segment u radu studija. Pri tome ničiji rad ne sme biti omalovažen; na protiv, u svakom izvođenju prvo treba pronaći ono što je uspešno i dobro, a zatim ono što nije, da se u buduće greške nebi ponovile.

DETE I IGRA

Dete u ranom detinjstvu pokazuje interesovanje za dramatizaciju i igre sa ulogama. Ono često igra uloge ličnosti iz svoje okoline, kao i životinjama, oblači delove garderobe majke i oca i imitira neke njihove radnje i načine ponašanja. Ove igre uloga vrlo jasno pokazuju zajedničko dejstvo nagona za igrom i nagona za imitacijom, kada dete obnavlja one radnje i oblike ponašanja koje je videlo u svojoj okolini. Putem imitacije dete prima i osnovne lekcije i u predškolskom i u školskom dobu. Na taj način ono prihvata neke vrste pokreta, ponašanje, a zatim uči da govori. U školi takođe uči poukom i primerom. Ako se od dece traži da budu maštovita, onaće se koristiti postojećim repertoarom ponašanja – imitiranja.

Na, u izvesnim oblicima i sadržajima igara, pored reprodukcije proživljenog, dete unosi u svoje aktivnosti i svoje stvaralačke mogućnosti koje se zasnivaju na imaginaciji – sposobnosti da na taj način reorganizuje utiske i ideje u nove celine, da zamisle neku novu situaciju, nove događaje. U takvim igrama dete misli, doživljava i izražava svoje emocije, percipira , zaključuje i raouvija maštu i kreativnost. Na osnovu tih mogućnosti vezanih za stvaralačke potencijale deteta , razmotrićemo pritu prazradi kompleksa igara koji smo shodno postupnosti u primeni vezali u čitav jedan sistem, a nazvali smo ga **sistem dramskih igara**.

SIATEM DRAMSKIH IGARA

Jedna vrsta igre koja razvija i mentalne i motorne funkcije deteta, a uz to i najkompleksnije omogućava razvitak stvaralačkih sposobnosti je dramska igra ili šire sistemdramskih igara.

Dramska igra ili sistemdramskih igara jesu simboličke igre, igre s pravilima.“ Simboličke igre treba da budu podignute na stepen izražavalačkih delatnosti koje idu ka umetnosti, a isto tako u pravcu istraživalačke i otkrivalačke delatnosti. Postoje mnoga sredstva za oplemenjivanje dečje igre. Među njima su i ona koja pruža umetnost, u kojima se podstiče mašta i neposredno izražavanje ličnosti, razvija afinitet prema lepome, razvija osećajnost. Dramska igra po mnogo čemu predstavlja izuzetno sredstvo za oplemenjavanje dečje spontane igre. Građeci na prirodnoj potrebi deteta dramatičuju svoje iskustvo, dramska igra na intenzivni način angažuje njegovo senzorno – motorno uobrazilno i misaone kapacitete“ (dr. Sandra Marjanović , Uvod za TV seriju *Dramska igra* , 1973).

Sistem dramskih igara pruža značajne mogućnosti za razvoj stvaralačkih sposobnosti u vaspitanju i obrazovanju deteta. Blizak je detetu jer u sebi ima sve elemente dečje igre, a bogatstvo njegovih sadržaja i formi predstavlja mnogostruke razloge zbog kojih mu se dete uvek rado vraća, ako je jednom upoznao draži bavljenja tim igrama.

Doživljaji u stvaralačkoj dramskoj igri obogaćuju i saznavno i emotivno. S jedne strane, dete u dramskoj igri oseća potrebu da ispituje, a sa druge strane, da kroz ta traženja proverava i potvrđuje svoju ličnost, pa kao rezultat ovog procesa stiče sigurnost i samopouzdanje.

Dramska igra je pristupačna i deci bez posebnih afiniteta prema dramskom izražavanju, te je i njima omogućeno postizanje primarnih rezultata koje ova igra omogućava a to je u osnovi oslobođenost u govoru, u pokretu i prostoru, obogaćenje jezika, kultivisanje govora, razvijanje mašte, fleksibilnost i razvijanje stvaralačkih sposobnosti.

Primenom određenih vežbi za govor , dete stiče sposobnost lepog, tečnog i celishodnog usmenog izražavanja, a vođeno kroz sistem vežbi za oslobađanje u

pokretu i u prostoru savladava probleme nespretnosti, skučenosti i stidljivosti, tako da postiže spontanost u pokretukao i u ovladavanju prostorom.

Usvajanjem spontanosti u govoru i u pokretu dete dobija i mogućnost za izražavanje svoje ličnosti , što predstavlja jedan od vrlo značajnih rezultata ovog rada.

Kroz sistem dramskih igara dete razvija sposobnost opservacije, jer je upućeno na posmatranje života i stvari koje ga okružuju , ono se navikava da gleda i vidi da sluša i čuje da zašazai shvata.Neprestano je u situaciji da povezuje uzroke i posledice, pojave i zbivanja, da rasuđujei prosuđuje, da bi prema pravilima igre, moglo da zauzme sopstveni stav o određenim značenjima i vrednostima.

U sistemu rada na dramskoj igri dete se potvrđuje ne samo kroz lično i neposredno učestvovanje u igri , nego i kroz izražavanje mišljenja, ocenjivanje igre svojih drugova, planiranje igre i sugestiju ideja za izvođenje.U ovom aspektu grupnog učešća u radu nalazi se i novi kvalitet – sticanje iskustva i navika za kolektivni život i rad.Deca se kroz kolektivnu igru navikavaju da usklađuju svoje interese, želje i sklonosti sa zajedničkim interesovanjima, uče se trpeljivosti, poštovanju tuđih interesa i stavova.Deca se u dramskoj igri zajedno raduju postignutim rezultatima, ali se isto tako navikavaju da otrpe kritiku akonisu na pravom putu.Ova vrsta kolektivnog učestvovanja u radu dovodi do discipline i uvodi decu uveštinu međusobnog komuniciranja.

U stvaralačkoj dramskoj igri, dete razvija maštu, što je možda i najveća vrednos procesa takvog rada.Ono je prinuđenoda provocira i koristi svoj imaginativni potencijal i samim ti m ga razvija i obogaćuje.Dete, naučeno da koristisvoju maštu postaje dovitljivo i snalažljivo u nepredviđenim okolnostima , spremno da sagleda, odmerava vrednosti i mkonstruiše sa svog ličnog stanovišta.Ono postaje sigurno usvoj kriterijum i spremno je da ga odbrani.Ne zadovoljava se stereotipnim rešenjima , nego uvek traži nova.

Učešćem u sistemu dramskih igara dete bogati emotivnost, vođeno kroz smenu različitih emotivnih odnosa u zamišljenim okolnostima. Pored toga dramska igra učvršćujei emotivnu stabilnost deteta, ono je za čas spremno da

menja emocije, pravećivrlu oštre prelaze.Razlog je ne samo u tome što njegov unutrašnji svet još nije organizovan i determinisan, nego i u tome što ono ne umeda vlada svojim emocijama.Dramska igra mu pruža mogućnost da se uživljavanjem u razne okolnosti oslobodi nagomilanih emocija i na taj način emotivno relaksira a pored toga, ona mu omogućava da kroz mehaniku ponavljanja i smenu različitih emocija , kroz raznolikost fabule u igri, stekne naviku da vlada svojim emocijama.I najzad , kroz isti proces, preko raznih zbivanja, odnosa i doživljaja u igri, dete postaje sposobnodakoordinira misao , emociju i pokret i postiže harmoničnost u izražavanju ličnosti.....